

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (veľká komora)

zo 4. decembra 2018*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Rovnosť zaobchádzania v zamestnaní – Smernica 2000/78/ES – Zákaz diskriminácie na základe veku – Prijímanie príslušníkov polície – Národný orgán zriadený zákonom s cieľom zabezpečiť uplatňovanie práva Únie v určitej oblasti – Možnosť neuplatniť vnútroštátnu právnu úpravu, ktorá nie je v súlade s právom Únie – Prednosť práva Únie“

Vo veci C-378/17,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Supreme Court (Najvyšší súd, Írsko) zo 16. júna 2017 a doručený Súdnemu dvoru 22. júna 2017, ktorý súvisí s konaním:

Minister for Justice and Equality,

Commissioner of An Garda Síochána

proti

Workplace Relations Commission,

za účasti:

Ronald Boyle a i.,

SÚDNY DVOR (veľká komora),

v zložení: predseda K. Lenaerts, podpredsedníčka R. Silva de Lapuerta (spravodajkyňa), predsedovia komôr J.-C. Bonichot, A. Arabadžiev, T. von Danwitz, C. Toader a F. Biltgen, sudcovia E. Levits, L. Bay Larsen, M. Safjan, C. G. Fernlund, C. Vajda a S. Rodin,

generálny advokát: N. Wahl,

tajomník: L. Hewlett, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 5. júna 2018,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Minister for Justice and Equality, Commissioner of An Garda Síochána a Írsko, v zastúpení: M. Browne, L. Williams a T. Joyce, splnomocnení zástupcovia, za právnej pomoci A. Kerr, BL, a B. Murray, SC,

* Jazyk konania: angličtina.

- Workplace Relations Commission, v zastúpení: G. Gilmore, BL, a C. Power, SC, v zastúpení: S. Larkin, solicitor,
  - R. Boyle a i., v zastúpení: D. Fennelly, BL, v zastúpení: M. Mullan, solicitor,
  - česká vláda, v zastúpení: M. Smolek, J. Vláčil a J. Pavliš, splnomocnení zástupcovia,
  - Európska komisia, v zastúpení: H. Krämer a L. Flynn, splnomocnení zástupcovia,
- po vypočutí návrhov generálneho advokáta na pojednávaní 11. septembra 2018,
vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka otázky, či vnútroštátny orgán ustanovený na základe zákona na účely zabezpečenia uplatňovania práva Únie v určitej oblasti musí mať možnosť neuplatniť predpis vnútroštátneho práva, ktorý je v rozpore s právom Únie.
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Minister for Justice and Equality (minister spravodlivosti a rovnosti, Írsko) (ďalej len „minister“) a Commissioner of An Garda Síochána (komisár národnej polície, Írsko) a Equality Tribunal (Súd pre rovnosť, Írsko), ktorého úlohy vykonáva od roku 2015 Workplace Relations Commission (Komisia pre vzťahy na pracovisku, Írsko), pokiaľ ide o právomoc tohto orgánu uvedeného ako posledný rozhodnúť neuplatniť ustanovenia vnútroštátneho práva, ktoré odporujú právu Únie.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Podľa článku 1 smernice Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorá ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolanií (Ú. v. ES L 303, 2000, s. 16; Mim. vyd. 05/004, s. 79):

„Účelom tejto smernice je ustanovenie všeobecného rámca pre boj proti diskriminácii v zamestnaní a povolanií na základe náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku alebo sexuálnej orientácie, s cieľom zaviesť v členských štátoch uplatňovanie zásady rovnakého zaobchádzania.“

- 4 Článok 3 ods. 1 písm. a) tejto smernice, nazvaný „Rozsah“, stanovuje:

„V rámci právomocí delegovaných na spoločenstvo sa bude táto smernica vzťahovať na všetky osoby, tak vo verejnom ako i v súkromnom sektore, vrátane verejných orgánov vo vzťahu k:

- a) podmienkam prístupu k zamestnaniu, samostatnej zárobkovej činnosti alebo povolaniu, vrátane kritérií výberu a podmienok náboru, bez ohľadu na oblasť činnosti a na všetkých úrovniach profesionálnej hierarchie, vrátane postupu v zamestnaní;

...“

- 5 Článok 9 ods. 1 uvedenej smernice, vložený do kapitoly II, nazvanej „Opravné prostriedky a vynútenie práva“, znie:

„Členské štáty zabezpečia, aby súdne a/alebo správne konania vymáhania povinností podľa tejto smernice, keď to považujú za vhodné aj vrátane zmierovacieho konania, boli dostupné pre všetky osoby, ktoré sa cítia poškodené z dôvodu opomenutia uplatnenia zásady rovnakého zaobchádzania, a to aj keď sa už skončil vzťah, v ktorom sa napadnutá diskriminácia vyskytla.“

Írske právo

- 6 V súlade s článkom 34 Bunreacht na hÉireann (Írska ústava):

„1. Spravodlivosť sa vykonáva na súdoch zriadených podľa zákona sudcami vymenovanými v súlade s touto Ústavou a s výnimkou zákonom stanovených osobitných a obmedzených prípadov sa vykonáva verejne.

2. K súdom patria:

- i) sudy prvého stupňa;
- ii) odvolací súd a
- iii) dovolací súd.

3. 1 Medzi sudy prvého stupňa patrí Vyšší súd, ktorému je zverená neobmedzená právomoc konať vo všetkých záležitostiach a otázkach, či už právnych alebo skutkových, občianskoprávných alebo trestných.

2. Okrem prípadov stanovených v tomto článku sa právomoc Vyššieho súdu vzťahuje na otázku platnosti každého právneho predpisu s ohľadom na ustanovenia tejto Ústavy, a takúto otázku nemožno predložiť (či už v návrhoch, tvrdeniach alebo inej forme) žiadnemu súdu, ktorý bol zriadený na základe tohto alebo iného článku tejto Ústavy s výnimkou Vyššieho súdu, odvolacieho súdu alebo Najvyššieho súdu.“

- 7 Podľa článku 37 ods. 1 Írskej ústavy:

„Žiadne ustanovenie tejto Ústavy nezabavuje platnosti výkon obmedzených funkcií a právomocí súdnej povahy, vo veciach iných ako trestných, akoukoľvek osobou alebo orgánom, ktoré sú zákonom riadne poverené na výkon takýchto funkcií a právomocí, bez ohľadu na to, že takáto osoba alebo orgán nie je sudcom vymenovaným podľa tejto Ústavy alebo súdom zriadeným podľa tejto Ústavy.“

- 8 Vnútroštátne opatrenia na prebratie smernice 2000/78 v oblasti zamestnanosti, vrátane prijímania do zamestnania, sa nachádzajú v Employment Equality Acts 1998 to 2015 (zákony z rokov 1998 – 2015 o rovnosti v zamestnaní, ďalej len „zákony o rovnosti“), v ktorých článku 77 ods. 1 sa stanovuje:

„Osoba, ktorá tvrdí,... že je obeťou diskriminácie... v rozpore so [zákonmi o rovnosti] môže... podať návrh na náhradu škody na generálneho riaditeľa Komisie pre vzťahy na pracovisku...“

- 9 Článok 82 zákonov o rovnosti stanovuje rôzne nápravné opatrenia, ktoré môže nariadiť generálny riaditeľ Komisie pre vzťahy na pracovisku. Tento riaditeľ môže nariadiť v prvom rade kompenzáciu vo forme nedoplatkov odmeny (v prípade nedodržania povinnosti rovnakého odmeňovania) za obdobie zamestnania, ktoré sa začalo najneskôr tri roky pred dátumom návrhu v zmysle článku 77 ods. 1 týchto zákonov, ktoré viedlo k rozhodnutiu generálneho riaditeľa, v druhom rade rovnaké odmeňovanie od

tohto dátumu, v treťom rade kompenzáciu za následky aktov diskriminácie a viktimizácie, ku ktorým došlo najskôr šesť rokov pred dátumom návrhu v zmysle článku 77 uvedených zákonov, vo štvrtom rade rovnaké zaobchádzanie v oblasti, o ktorú ide v danej veci, v piatom rade osobe alebo osobám určeným v rozhodnutí prijať v ňom uvedené opatrenia a v šiestom rade opätovné začlenenie alebo opätovné zamestnanie s kompenzáciou alebo bez nej.

- 10 Pravidlo 5 ods. 1 písm. c) Garda Síochána (Admissions and Appointments) Regulations 1988 [nariadenie o národnej polícii (prijímanie a menovanie) z roku 1988], zmenené Garda Síochána (Admissions and Appointments) (Amendment) Regulations 2004 [nariadenie o národnej polícii (prijímanie a menovanie) novelizácia] z roku 2004] (ďalej len „nariadenie o prijímaní a menovaní“), stanovuje:

„S výhradou ustanovení tohto nariadenia komisár môže prijať osobu na výcvik len ak

...

- c) má k prvému dňu mesiaca, v ktorom bol inzerát o voľnom mieste, na ktoré sa vzťahuje prijímanie, po prvýkrát uverejnený v celoštátnej periodickej tlači, minimálne 18 rokov, ale menej než 35 rokov;

...“

Spor vo veci samej a prejudiciálna otázka

- 11 Pán Ronald Boyle a ďalšie dve osoby (ďalej len „pán Boyle a i.“) boli vylúčení z postupu na prijatie na výcvik príslušníkov An Garda Síochána (národná polícia, Írsko) z dôvodu, že prekročili hornú vekovú hranicu na prijatie stanovenú nariadením o prijímaní a menovaní.
- 12 V nadväznosti na toto rozhodnutie pán Boyle a i. podali žalobu na Equality Tribunal (súd pre rovnosť, Írsko).
- 13 Pán Boyle a i. tvrdili, že stanovenie hornej vekovej hranice pre prijatie do národného policajného zboru predstavuje zakázanú diskrimináciu tak podľa smernice 2000/78, ako aj podľa írskeho práva, ktoré preberá túto smernicu.
- 14 Minister namietal nedostatok právomoci Equality Tribunal (súd pre rovnosť), pretože opatrenie, ktoré ukladalo maximálny vek pre prijatie do národného policajného zboru, bolo ustanovením vnútroštátneho práva, takže iba sudy zriadené podľa Írskej ústavy majú právomoc v konkrétnom prípade rozhodnúť, že nebudú uplatňovať takéto ustanovenie. Equality Tribunal (súd pre rovnosť) sa však rozhodol pokračovať v preskúmaní tejto žaloby, pričom uviedol, že v rámci tohto konania preskúma a rozhodne o otázke právomoci vznesenej ministrom.
- 15 Minister podal na High Court (Vyšší súd, Írsko) návrh, aby tento súd uznesením zakázal Equality Tribunal (súd pre rovnosť) konať spôsobom, ktorý by sa mohol prípadne ukázať ako protiprávny.
- 16 High Court (Vyšší súd) vyhovel tejto žiadosti ministra a vydal uznesenie, ktorým Equality Tribunal (súd pre rovnosť) zakázal rozhodovať o žalobe pána Boylea a i. High Court (Vyšší súd) rozhodol, že Equality Tribunal (súd pre rovnosť) nemá právomoc prijať právne záväzné rozhodnutie, v ktorom sa konštatuje nezlučiteľnosť vnútroštátneho práva s právom Únie, pretože táto právomoc je výslovne vyhradená High Court (Vyšší súd) na základe článku 34 Írskej ústavy.
- 17 Equality Tribunal (súd pre rovnosť) podal odvolanie proti tomuto uzneseniu na vnútroštátny súd, teda Supreme Court (Najvyšší súd, Írsko).

- 18 Vnútroštátny súd zdôrazňuje, že podľa vnútroštátneho práva Equality Tribunal (súd pre rovnosť), z ktorého sa medzičasom stala Komisia pre vzťahy na pracovisku, nemá právomoc neuplatňovať vnútroštátne právne predpisy, ktoré považuje za odporujúce právu Únie. Takúto právomoc má jedine High Court (Vyšší súd) a z tohto dôvodu mohol byť len jemu právoplatne predložený právny spor, ktorý, ak sa návrhu vyhovie, bude znamenať, že ustanovenie vnútroštátneho práva sa ponechá neuplatnené s výhradou odvolania na Court of Appeal (Odvolací súd, Írsko) alebo odvolania na vnútroštátny súd.
- 19 Vnútroštátny súd sa preto domnieva, že podľa vnútroštátneho práva je právomoc rozhodovať vo veciach týkajúcich sa rovnosti v zamestnaní rozdelená na jednej strane medzi Komisiu pre vzťahy na pracovisku, ktorá je príslušná vo väčšine prípadov, a na druhej strane High Court (Vyšší súd), ak by vyhovie žiadosti v tejto oblasti znamenalo, že sa neuplatnia vnútroštátne právne normy, ktoré nie sú v súlade s právom Únie. Vnútroštátny súd sa tiež domnieva, že High Court (Vyšší súd) má podľa vnútroštátneho práva a v súlade s právom Únie právomoc prijať všetky opatrenia potrebné na uplatňovanie práv priznaných právom Únie.
- 20 Supreme Court (Najvyšší súd) ďalej preskúmal, či je takéto rozdelenie právomocí v rámci vnútroštátneho právneho poriadku v súlade so zásadami ekvivalencie a efektivity, ktoré vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora.
- 21 V tejto súvislosti sa vnútroštátny súd jednak domnieva, že keďže takéto rozdelenie sa môže uplatňovať v akejkoľvek právnej oblasti, či už vnútroštátnej, alebo v pôsobnosti práva Únie, zásada ekvivalencie je jednoznačne dodržaná.
- 22 Ďalej sa tento súd domnieva, že toto rozdelenie právomocí, podľa ktorého High Court (Vyšší súd) rozhoduje vo veciach, v ktorých prípadne dochádza k neuplatneniu právnych predpisov vnútroštátneho práva, ktoré sú v rozpore s právom Únie, je v súlade so zásadou efektivity, keďže tento súd má právomoc zabezpečiť dodržiavanie všetkých práv priznaných právom Únie, a v tejto súvislosti prípadne neuplatniť ustanovenia vnútroštátneho práva stanovujúce hornú vekovú hranicu na prijatie do služobného pomeru polície, ktorá je v rozpore s ustanoveniami práva Únie, ktoré sa týkajú rovnosti v zamestnaní, a to spôsobom, ktorý neprímerane nestážuje vykonávanie práva Únie.
- 23 Komisia pre vzťahy na pracovisku tvrdí, že ako orgán podliehajúci všeobecnej povinnosti zabezpečiť dodržiavanie vnútroštátneho práva a práva Únie v oblasti rovnosti v zamestnaní, musí mať všetky právomoci potrebné na tento účel. Preto sa domnieva, že rozdelenie právomocí medzi High Court (Vyšší súd) a samotnú túto komisiu nie je v súlade s právom Únie, pretože jej bráni v plnení tejto povinnosti.
- 24 V tejto súvislosti Supreme Court (Najvyšší súd) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„V prípade, že

- a) vnútroštátny orgán je zriadený zákonom a okrem iného mu bola priznaná všeobecná právomoc zabezpečovať vynútiteľnosť práva Únie v konkrétnej oblasti a
- b) vnútroštátne právo vyžaduje, aby takýto orgán nemal právomoc v obmedzenej kategórii prípadov, v ktorých si účinná náprava vyžaduje neuplatnenie vnútroštátnych právnych predpisov na základe vnútroštátneho práva alebo práva Únie, a
- c) príslušné vnútroštátne súdy majú právomoc prijať akékoľvek vhodné rozhodnutie o neuplatnení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré je potrebné na zabezpečenie súladu s predmetným opatrením práva Únie, majú právomoc konať vo veciach, v ktorých je taká náprava nevyhnutná,

majú právomoc v takých veciach priznať akúkoľvek nápravu stanovenú právom Únie a náprava priznaná súdmi sa v súlade s judikatúrou Súdneho dvora považuje za zlučiteľnú so zásadami ekvivalencie a efektivity,

má sa aj napriek tomu dotknutý štátny orgán považovať za orgán s právomocou konať o sťažnosti, podľa ktorej sú vnútroštátne právne predpisy v rozpore s relevantným právom Únie, a v prípade, že sťažnosti vyhovie, rozhodnúť o neuplatňovaní týchto právnych predpisov bez ohľadu na to, že vnútroštátne právo priznáva právomoc vo všetkých veciach, ktoré sa týkajú spochybnenia platnosti právnych predpisov z akéhokoľvek dôvodu alebo ktoré si vyžadujú neuplatňovanie právnych predpisov, súdu zriadenému podľa ústavy, a nie uvedenému orgánu?“

O prípustnosti návrhu na začatie prejudiciálneho konania

- 25 Česká vláda spochybňuje prípustnosť návrhu na začatie prejudiciálneho konania, poukazujúc na jeho nejasnosť, ako aj skutočnosť, že vnútroštátny súd nespresnil ustanovenia smernice 2000/78, s ktorými by vnútroštátne právne predpisy mohli byť v rozpore.
- 26 V tomto ohľade treba pripomenúť, že v súlade s ustálenou judikatúrou Súdneho dvora v rámci spolupráce medzi týmto súdom a vnútroštátnymi súdmi zakotvenej v článku 267 ZFEÚ prináleží iba vnútroštátnemu súdu, ktorý prejednáva spor a ktorý musí niesť zodpovednosť za následné súdne rozhodnutie, aby so zreteľom na osobitosti veci posúdil tak potrebu rozhodnutia v prejudiciálnom konaní pre vyhlásenie svojho rozsudku, ako aj dôležitosť otázok, ktoré kladie Súdnemu dvoru. Preto pokiaľ sa predložené otázky týkajú výkladu práva Únie, Súdny dvor je v zásade povinný rozhodnúť (rozsudok z 27. júna 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 24 a citovaná judikatúra).
- 27 Z toho vyplýva, že pri otázkach týkajúcich sa výkladu práva Únie platí prezumpcia relevantnosti. Súdny dvor teda môže odmietnuť návrh na začatie prejudiciálneho konania podaný vnútroštátnym súdom len vtedy, ak je zjavné, že požadovaný výklad práva Únie nemá nijakú súvislosť s existenciou alebo predmetom sporu vo veci samej, pokiaľ ide o hypotetický problém, alebo ak Súdny dvor nedisponuje skutkovými a právnymi podkladmi potrebnými na užitočnú odpoveď na otázky, ktoré sú mu položené (rozsudok z 27. júna 2017, Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania, C-74/16, EU:C:2017:496, bod 25 a citovaná judikatúra).
- 28 Rovnako je dôležité, aby vnútroštátny súd uviedol presné dôvody, ktoré ho viedli k tomu, aby sa spýtal na výklad práva Únie, a na základe ktorých sa domnieva, že je potrebné položiť Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky (rozsudok z 21. novembra 2013, Deutsche Lufthansa, C-284/12, EU:C:2013:755, bod 21 a citovaná judikatúra).
- 29 V prejednáwanej veci, hoci konanie vo veci samej vychádza zo žaloby podanej neúspešnými uchádzačmi o prijatie do írskej polície a smerujúcej k vyhláseniu nezlučiteľnosti hornej vekovej hranice uchádzačov stanovenej „nariadením o prijímaní a menovaní“ so smernicou 2000/78 a zákonmi o rovnosti, z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že v rámci konania, ktoré pred ním prebieha, má pochybnosti o zlučiteľnosti rozdelenia právomocí medzi High Court (Vyšší súd) a Komisiu pre vzťahy na pracovisku, ako vyplýva z výkladu vnútroštátnych právnych predpisov Supreme Court (Najvyšší súd), podľa ktorého táto komisia nemá právomoc neuplatniť vnútroštátne ustanovenie, ktoré je v rozpore s uvedenou smernicou.
- 30 Z toho vyplýva, že Súdny dvor má k dispozícii podklady potrebné na užitočnú odpoveď na otázku, ktorá mu bola položená, a návrh na začatie prejudiciálneho konania je teda prípustný.

O prejudiciálnej otázke

- 31 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa právo Únie, a najmä zásada prednosti tohto práva, má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, podľa ktorej vnútroštátny orgán zriadený zákonom na účely zabezpečenia uplatňovania práva Únie v konkrétnej oblasti, nie je oprávnený rozhodnúť o neuplatnení pravidla vnútroštátneho práva, ktoré je v rozpore s právom Únie.
- 32 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že podľa írskeho práva, ako ho vykladá Supreme Court (Najvyšší súd), existuje rozdelenie právomocí medzi súdy určené podľa vnútroštátneho práva a Komisiu pre vzťahy na pracovisku. Táto komisia je príslušná rozhodovať o žalobách smerujúcich proti opatreniam alebo rozhodnutiam údajne nezlučiteľným so smernicou 2000/78 a zákonmi o rovnosti a High Court (Vyšší súd) má právomoc rozhodovať v prípade, že takáto žaloba vyžaduje neuplatniť alebo zrušiť vnútroštátne ustanovenie, ktoré odporuje právu Únie.
- 33 V tejto súvislosti treba na úvod zdôrazniť, ako uviedol generálny advokát v bode 45 svojich návrhov, že treba rozlišovať medzi povinnosťou neuplatniť ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré je v rozpore s právom Únie, v konkrétnom prípade a zrušením takéhoto ustanovenia so širším účinkom, pri ktorom ustanovenie stráca platnosť.
- 34 Členským štátom prináleží určiť súdy a/alebo inštitúcie príslušné na preskúmanie platnosti vnútroštátneho ustanovenia a stanoviť opravné prostriedky a postupy, ktoré umožňujú napadnúť platnosť, a ak je žaloba dôvodná, zrušiť uvedené ustanovenie, a prípadne stanoviť účinky takéhoto zrušenia.
- 35 Naproti tomu podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora prednosť práva Únie vyžaduje, aby vnútroštátne súdy, ktoré sú v rámci svojej právomoci poverené uplatňovať právne predpisy Únie, majú povinnosť zabezpečiť plný účinok týchto predpisov, pričom v prípade potreby z vlastnej iniciatívy neuplatnia akékoľvek odporujúce ustanovenie vnútroštátneho práva, bez toho, aby bolo treba žiadať alebo čakať na jeho predchádzajúce zrušenie zákonodarnou cestou alebo akýmkoľvek iným ústavným postupom (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, body 17, 21 a 24, ako aj zo 6. marca 2018, SEGRO a Horváth, C-52/16 a C-113/16, EU:C:2018:157, bod 46 a citovanú judikatúru).
- 36 Akékoľvek ustanovenie vnútroštátneho práva, ako aj legislatívna, administratívna alebo súdna prax, ktoré by mohli oslabiť účinnosť uplatňovania práva Únie tým, že príslušnému vnútroštátnemu súdu, ktorý uplatňuje toto právo, nepriznávajú ani vo chvíli tohto uplatnenia právomoc, aby urobil všetko, čo je nevyhnutné na neuplatnenie ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov, ktoré sú prekážkou plnej účinnosti noriem Únie, je teda nezlučiteľné s požiadavkami, ktoré sú podstatou práva Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 9. marca 1978, Simmenthal, 106/77, EU:C:1978:49, bod 22; z 19. júna 1990, Factortame a i., C-213/89, EU:C:1990:257, bod 20, ako aj z 8. septembra 2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, bod 56).
- 37 O takýto prípad by išlo vtedy, ak by riešenie rozporu medzi ustanovením práva Únie a vnútroštátnym zákonom bolo vyhradené inému orgánu ako súdu zabezpečujúcemu uplatnenie práva Únie, ktorý disponuje vlastnou voľnou úvahou (rozsudok z 8. septembra 2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, bod 57 a citovaná judikatúra).
- 38 Ako Súdny dvor viackrát rozhodol, táto povinnosť ponechať vnútroštátne právne predpisy, ktoré sú v rozpore s právom Únie, neuplatnené, sa týka nielen vnútroštátnych súdov, ale aj všetkých štátnych orgánov, vrátane správnych orgánov, ktorých úlohou je uplatňovať, v rámci svojich príslušných právomocí, právo Únie (pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. júna 1989, Costanzo, 103/88,

EU:C:1989:256, bod 31; z 9. septembra 2003, CIF, C-198/01, EU:C:2003:430, bod 49; z 12. januára 2010, Petersen, C-341/08, EU:C:2010:4, bod 80, a zo 14. septembra 2017, The Trustees of the BT Pension Scheme, C-628/15, EU:C:2017:687, bod 54).

- 39 Z toho vyplýva, že zásada prednosti práva Únie ukladá nielen súdom, ale aj všetkým orgánom členského štátu, zaručiť plný účinok noriem Únie.
- 40 Práve vzhľadom na tieto úvahy je potrebné odpovedať na položenú otázku.
- 41 V tejto súvislosti treba uviesť, že podľa článku 9 smernice 2000/78 členské štáty zabezpečia, aby súdne a/alebo správne konania vymáhania povinností, a keď to považujú za vhodné aj zmierovacieho konania, boli dostupné pre všetky osoby, ktoré sa cítia poškodené z dôvodu opomenutia uplatnenia zásady rovnakého zaobchádzania.
- 42 Z tohto článku vyplýva, že členským štátom prináleží určiť postupy, ktorých cieľom je presadzovanie povinností vyplývajúcich zo smernice 2000/78.
- 43 V prejednávanej veci, ako to vyplýva z informácií uvedených v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, sa írsky zákonodarca rozhodol udeliť osobitné právomoci na zabezpečenie dodržiavania smernice 2000/78 Komisii pre vzťahy na pracovisku. Podľa článku 77 ods. 1 zákonov o rovnosti, ktoré obsahujú opatrenia na prebratie tejto smernice do írskoho práva, môže každá osoba, ktorá tvrdí, že je obeťou diskriminácie v rozpore s týmito zákonmi, podať návrh na náhradu škody za údajne spôsobnú ujmu na túto komisiu.
- 44 Ako vyplýva zo spisu predloženého Súdnemu dvoru, Komisia pre vzťahy na pracovisku je orgán zriadený írskym zákonodarcom na účely splnenia povinností, ktoré Írsku vyplývajú z článku 9 smernice 2000/78.
- 45 V tejto súvislosti ak Komisia pre vzťahy na pracovisku ako orgán poverený vnútroštátnym zákonodarcom zabezpečiť uplatňovanie zásady zákazu diskriminácie v zamestnaní a povolani, ako je konkretizovaný smernicou 2000/78 a zákonmi o rovnosti, začala konanie vo veci spochybňujúcej dodržiavanie tejto zásady, zásada prednosti práva Únie vyžaduje, aby v rámci tejto právomoci zabezpečila právnu ochranu vyplývajúcu pre osoby podliehajúce súdnej právomoci z práva Únie a zabezpečila jeho plný účinok, pričom v prípade potreby neuplatní žiadne odporujúce ustanovenie vnútroštátneho práva (pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. novembra 2005, Mangold, C-144/04, EU:C:2005:709, bod 77, a z 19. januára 2010, Küçükdeveci, C-555/07, EU:C:2010:21, bod 53, a z 19. apríla 2016, DI, C-441/14, EU:C:2016:278, bod 35).
- 46 Bolo by totiž kontradiktórne, aby sa jednotlivci mohli dovolávať ustanovení práva Únie v určitej oblasti pred vnútroštátnym orgánom, ktorému vnútroštátne právo udelilo právomoc rozhodovať o sporoch v tejto oblasti, avšak tento orgán by nemusel uplatniť tieto ustanovenia a rozhodnúť o neuplatnení pravidiel vnútroštátneho práva, ktoré s nimi nie sú v súlade (pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. júna 1989, Costanzo, 103/88, EU:C:1989:256, bod 31).
- 47 Okrem toho, keďže Komisiu pre vzťahy na pracovisku treba považovať za „súdny orgán“ v zmysle článku 267 ZFEÚ (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. marca 2014, Z., C-363/12, EU:C:2014:159), môže predložiť Súdnemu dvoru na základe uvedeného článku otázku týkajúcu sa výkladu príslušných ustanovení práva Únie, a keďže je viazaná rozsudkom vydaným Súdnym dvorom v prejudiciálnom konaní, musí uvedený rozsudok okamžite vykonať, pričom v prípade potreby z úradnej moci neuplatní odporujúce ustanovenia vnútroštátnej právnej úpravy (pozri v tomto zmysle rozsudok z 5. apríla 2016, PFE, C-689/13, EU:C:2016:199, body 32, 34, 39 a 40).

- 48 Ak by orgán, akým je Komisia pre vzťahy na pracovisku, ktorému je zákonom zverená úloha dohliadať na uplatňovanie a dodržiavanie povinností vyplývajúcich zo smernice 2000/78, nemohol konštatovať, že vnútroštátne ustanovenie je v rozpore s uvedenou smernicou, a preto nemohol rozhodnúť toto ustanovenie neuplatniť, potrebný účinok pravidiel Únie v oblasti rovnosti v zamestnaní a povolanií by bol oslabený (pozri v tomto zmysle rozsudok z 9. septembra 2003, CIF, C-198/01, EU:C:2003:430, bod 50).
- 49 Nemožno pripustiť, aby pravidlá vnútroštátneho práva, hoci aj ústavnej povahy, ohrozovali jednotu a účinnosť práva Únie (rozsudok z 8. septembra 2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, bod 61).
- 50 Zo zásady prednosti práva Únie, ako ju vykladá Súdny dvor v judikatúre uvedenej v bodoch 35 až 38 tohto rozsudku, vyplýva, že orgány zodpovedné za vykonávanie práva Únie v rámci svojich príslušných právomocí, majú povinnosť prijať všetky potrebné opatrenia s cieľom zabezpečiť plný účinok tohto práva, pričom v prípade potreby neuplatnia akékoľvek vnútroštátne ustanovenia alebo judikatúru, ktoré by boli v rozpore s uvedeným právom. To znamená, že tieto orgány s cieľom zabezpečiť plný účinok práva Únie nesmú žiadať alebo očakávať predchádzajúce zrušenie takého predpisu alebo judikatúry zákonodarnou cestou alebo akýmkoľvek iným ústavným postupom.
- 51 V dôsledku toho okolností, ktorú zdôrazňuje vnútroštátny súd, že vnútroštátne právo v tomto prípade umožňuje jednotlivcom podať žalobu založenú na údajnej nezlučiteľnosti vnútroštátneho ustanovenia so smernicou 2000/78 na High Court (Vyšší súd), a tomuto súdu, ak tejto žalobe vyhovie, umožňuje neuplatniť predmetný vnútroštátny predpis, nie je spôsobilá spochybniť vyššie uvedený záver.
- 52 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že právo Únie, a najmä zásada prednosti tohto práva, sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, podľa ktorej vnútroštátny orgán zriadený zákonom na účely zabezpečenia uplatňovania práva Únie v konkrétnej oblasti nie je oprávnený rozhodnúť o neuplatnení pravidla vnútroštátneho práva, ktoré je v rozpore s právom Únie.

O trovách

- 53 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdnym dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (veľká komora) rozhodol takto:

Právo Únie, a najmä zásada prednosti tohto práva, sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, o akú ide vo veci samej, podľa ktorej vnútroštátny orgán zriadený zákonom na účely zabezpečenia uplatňovania práva Únie v konkrétnej oblasti nie je oprávnený rozhodnúť o neuplatnení pravidla vnútroštátneho práva, ktoré je v rozpore s právom Únie.

Podpisy